

Κείμενο 1

Ανάπτυξη ταυτότητας στην εφηβεία. Διαμόρφωση ταυτότητας και απάντηση στο ερώτημα «Ποιος είμαι»;

Το κείμενο είναι απόσπασμα (σελ. 12-13) από Οδηγό για γονείς και εφήβους, που εκπονήθηκε από τη Λουίζα Μιχαήλ, σχολική σύμβουλο, με ευθύνη έκδοσης την Θεολογική Σχολή της Εκκλησίας της Κύπρου. Ο οδηγός δημοσιεύτηκε το 2020.

Ο έφηβος συνειδητοποιεί ότι είναι ξεχωριστό άτομο από τους γονείς του και τα άτομα του περιβάλλοντός του και κατανοεί τη θέση του μέσα στον κόσμο των συνομηλίκων και των ενηλίκων. Η εφηβεία φέρει αλλαγές στην αυτοεικόνα του εφήβου και στις αντιλήψεις του σχετικά με την ταυτότητά του. Μπορεί να αντιληφθεί ποικίλες διαστάσεις του εαυτού του και τον αξιολογεί με βάση περισσότερο ψυχολογικά και ιδεολογικά χαρακτηριστικά και λιγότερο με εξωτερικά. Ο έφηβος έρχεται αντιμέτωπος με τα πολλαπλά στοιχεία της προσωπικότητάς του και ενδεχομένως αυτό το στοιχείο να τον οδηγήσει σε προβληματισμό και σύγχυση. **Επιπλέον**, γίνεται ικανός να αντιλαμβάνεται όλο και με μεγαλύτερη ακρίβεια το ποιος είναι (αυτοαντίληψη), χωρίς όμως να σημαίνει ότι είναι ικανοποιημένος από αυτό που είναι και την εικόνα του εαυτού του (αυτοεκτίμηση). Η νοητική του ανάπτυξη τού επιτρέπει να διακρίνει τις ποικίλες πλευρές του εαυτού του και να τις αξιολογεί έχοντας έτσι πλήρη επίγνωση των θετικών και αρνητικών του πτυχών. Υπάρχουν διαφυλικές διαφορές στην αυτοεκτίμηση και συγκεκριμένα στα κορίτσια στην αρχή της εφηβείας που είναι χαμηλότερη και πιο ευάλωτη από αυτή των αγοριών. Αυτό συμβαίνει, γιατί τα κορίτσια ανησυχούν περισσότερο για την εξωτερική τους εμφάνιση και την κοινωνική αναγνώριση. Βέβαια, υπάρχουν και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την αυτοεκτίμηση των εφήβων, όπως το κοινωνικοοικονομικό επίπεδο και οι φυλετικές διαφορές χωρίς να αποκλείεται και ο συνδυασμός αυτών ή άλλων παραγόντων.

Η αναζήτηση ταυτότητας μπορεί να οδηγήσει τον έφηβο σε μια συναισθηματική αποδιοργάνωση ή αναστάτωση, καθώς αντιμετωπίζει κρίση ταυτότητας. Ο Erikson υποστηρίζει ότι σε αυτήν την περίοδο ο έφηβος περνά από το στάδιο της ταυτότητας ή σύγχυσης ταυτότητας. Σε αυτό το ψυχοκοινωνικό στάδιο ο έφηβος προσπαθεί να

ανακαλύψει τα προτερήματα και τις αδυναμίες του και να τα ταυτίσει με τις ικανότητές του και την αντίληψη που έχει για τον εαυτό του. Επίσης, προσπαθεί να ανακαλύψει τους ρόλους που θα χρειαστεί να αναλάβει σε όλα τα επίπεδα της ζωής του. **Τέλος**, επιδιώκει να βρει τον προσανατολισμό του σε εκπαιδευτικά/ακαδημαϊκά και επαγγελματικά θέματα, προσωπικά και σεξουαλικά θέματα και σε άλλα που αφορούν τις προτιμήσεις και τις αποφάσεις του.

Αδιαμφισβήτητα, η αναζήτηση ταυτότητας είναι μια «επίπονη» και δύσκολη διαδικασία, που κάποιες φορές μπορεί να καταλήξει σε λανθασμένες επιλογές και σε μη αποδεκτούς ρόλους. **Αξίζει να σημειωθεί** πως ο έφηβος βασίζεται σε φίλους και συνομηλίκους, με αποτέλεσμα να διαμορφώνει την ταυτότητά του και ταυτόχρονα να τη διαχωρίζει από την ταυτότητα των άλλων. Η στήριξη των συνομηλίκων βοηθά τον έφηβο να καθορίσει την ταυτότητά του και ταυτόχρονα να αναπτύξει διαπροσωπικές σχέσεις.

Κείμενο 2

Φόνος κόρης υπό του αδελφού της

Το παρακάτω δημοτικό τραγούδι έχει αντληθεί από τη συλλογή «Ελληνικά Δημοτικά Τραγούδια» (εκλογή), τομ. Α΄, Ακαδημία Αθηνών, Δημοσιεύματα του Λαογραφικού Αρχείου, αριθμ. 7, 1962, Αθήνα.

Ακούσατε τι 'γένη στις Κούμης τα χωριά;

Εντύθηκε μια νέα, στα ευρωπαϊκά.

Τον ερωμένο παίρνει και πάει στον καφενέ,

τον καφετζή προστάζει καφέ και ναργιλέ.

Δύο φίλοι τ' αδερφού της την μαρτυρήσανε.

-«Τι κάθεσαι, Βαγγέλη, δεν πας στον καφενέ...

να δης την αδερφή σου που πίνει ναργιλέ!»

Σηκώθηκε ο Βαγγέλης και πάει στον καφενέ

και βρίσκει την κακούργα να πίνει ναργιλέ!

-«Σηκώσου, Ευρυδίκη, να δης το μπόι σου,

Που ντρόπιασες εμένα κι όλο το σόι σου!»

Δυό μαχαιριές της δίνει εις τη ζερβιά πλευρά,

της παίρνει το συκώτι και τη μισή καρδιά.

Δύο λόγια η καημένη επρόφτασε να πη

κι έκλινε το κεφάλι και έπεσε νεκρή.

-«Οι φίλοι τ' αδερφού μου ήταν ο Χάρος μου,

για τον Πετροπουλάκη¹ που 'χα το θάρρος μου».

Οι φίλοι τ' αδερφού της την εσηκώσανε,

Στη μάννα, την καημένη, την παραδώσανε.

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να χαρακτηρίσεις τις προτάσεις που ακολουθούν με την ένδειξη ΣΩΣΤΟ(Σ) ή ΛΑΘΟΣ(Λ), αξιολογώντας αν ανταποκρίνονται στο νόημα τού κειμένου 1.

- α. Ο έφηβος αξιολογεί τον εαυτό του βασισμένος λιγότερο σε εξωτερικά κριτήρια.
- β. Η αυτοαντίληψη στη διάρκεια της εφηβείας συνεπάγεται ταυτόχρονα και την αυτοεκτίμηση.
- γ. Αγόρια και κορίτσια κατά την εφηβεία βιώνουν την αυτοεκτίμηση με πανομοιότυπο τρόπο.
- δ. Η αναζήτηση της ταυτότητας από τον έφηβο έχει πάντα θετικά αποτελέσματα.
- ε. Η στήριξη των συνομηλίκων αποτελεί βασικό παράγοντα καθορισμού της εφηβικής ταυτότητας και της σύναψης διαπροσωπικών σχέσεων.

---

¹ Το όνομα του συντρόφου της κοπέλας.

Μονάδες 10

2° υποερώτημα (μονάδες 10)

Επιπλέον (1^η παράγραφος), Τέλος (2^η παράγραφος), Αδιαμφισβήτητα (3^η παράγραφος), Αξίζει να σημειωθεί (3^η παράγραφος): Ποιος είναι ο ρόλος των παραπάνω λέξεων ή φράσεων στη συνοχή του λόγου στο Κείμενο 1 (μονάδες 2) και ποια νοηματική σχέση εκφράζει η καθεμία (μονάδες 8);

Μονάδες 10

3° υποερώτημα (μονάδες 15)

«Σε αυτό το ψυχοκοινωνικό στάδιο ο έφηβος... τις αποφάσεις του.»: Στο τμήμα αυτό της δεύτερης παραγράφου τού Κειμένου 1 η συγγραφέας θέλει να αποδείξει ότι η αναζήτηση της εφηβικής ταυτότητας είναι δύσκολη και κοπιαστική διαδικασία. Να βρεις μία λεξιλογική της επιλογή , ένα σχήμα λόγου, καθώς και το γραμματικό πρόσωπο που χρησιμοποιεί, ώστε να αποκτήσει πειστικότητα ο λόγος της.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Να ερμηνεύσεις την αντίδραση του αδερφού με στοιχεία του Κειμένου 2 και με κριτήριο τις στερεότυπες αντιλήψεις παλαιότερων χρόνων, όταν και συνετέθη το δημοτικό τραγούδι (μονάδες 10). Ποια είναι η προσωπική σου τοποθέτηση στο γεγονός που αφηγείται το τραγούδι (μονάδες 5); Να οργανώσεις την ερμηνεία σου σε 120-150 λέξεις.

Μονάδες 15